

JAARVERSLAG 2024

Dronten, Protestantse gemeente 'De Ark';
Ontwerper: Alfred van Werven (1920-1977)

JAARVERSLAG 2024

1. INLEIDING

Hierbij bieden wij u het jaarverslag over het jaar 2024 aan. Een jaar waarin wij afscheid namen van het bestuurslid Jan Poldervaart en van bouwkundig adviseur Theo Verboom. De eerste heeft gedurende 25 jaar de stichting met raad en raad gediend, waarvoor we hem zeer dankbaar zijn. Als nieuwe adviseur mogen we ons verheugen in de komst van Marcia Mulder, architect in Olst.

Naast hen kwamen twee bestuursleden de gelederen versterken: Manon Paters- Schilder en Bert Verwoerd uit respectievelijk IJsselmuiden en Ede. Zo kunnen we ons werk blijvend voortzetten. Dat geldt ook voor onze adviseurs: zij zorgden ervoor dat ongeveer 30 SIM- (Subsidie Instandhouding Monumenten) aanvragen bij de RCE (Rijksdienst Cultureel Erfgoed) werden ingediend. Het bestuur besloot tot de aanschaf van een drone. Dit zal de kwaliteit van ons bouwkundig onderzoek verbeteren. Het aantal donateurs dat de stichting steunt bleef stabiel. Heel veel dank daarvoor. We onderhielden goede contacten met de VKB (Vereniging voor Kerkrentmeesterlijk Beheer) o.a. via een partnerschap. In financiële zin gaat het weer goed met de stichting dankzij een zorgvuldig beheer.

Nu de provinciale VKB-afdelingen zijn opgeheven heeft het bestuur besloten eventuele statutenwijzigingen en de vastgestelde jaarrekeningen ter kennisneming voor te leggen aan de VKB, teneinde een band te behouden met deze organisatie. Dit vergt een wijziging van de huidige statuten. Zo konden we het jaar 2024 tevreden afsluiten en het jaar 2025 met vertrouwen tegemoet treden.

mr. Aat B.L. de Jonge, voorzitter

2. PROFIEL VAN DE ORGANISATIE

DOELSTELLING:

De doelstelling van de stichting is ongewijzigd: het ondersteunen en ontzorgen van kerkrentmeesters bij het beheer van de aan hen toevertrouwde gebouwen. Dit gebeurde o.a. door het uitbrengen van adviezen, het opstellen van onderhoudsplannen, het indienen van subsidieaanvragen of het voeren van de directie over projecten.

De stichting werkt zonder winstoogmerk en dient het algemeen en cultureel algemeen belang.

Van de SBKG MON zitten de heren Van den Bogerd en Van Ramshorst in de Ledenraad van de VKB. Met de directie van de VKB heeft de SBKG MON 2x per jaar op partnerbasis overleg.

DIENSTVERLENING SBKG MIDDEN- EN OOST NEDERLAND:

De verleende diensten bestaan uit:

- Het opmaken van een bouwkundig onderhoudsplan c.q. instandhoudingsplan voor één of meerdere jaren.
- Het begeleiden van de uitvoering van onderhoudsplannen.
- De projectbegeleiding van nieuwbouw, verbouw- en restauratieplannen, inclusief inventaris, waaronder orgels.
- Het aanvragen van subsidies en werven van fondsen voor bovengenoemde plannen.

Wilt u voor uw kerkelijke gebouwen een rapport van de huidige bouwkundige staat, een zogenaamde nulmeting, dan kunnen wij dat voor u opstellen. Een dergelijk rapport is nuttig om gestructureerd en planmatig onderhoud van de gebouwen te presenteren naar uw achterban (meestal met de kerkelijke gemeente als eigenaar).

Als onderdeel van het beleidsplan van uw kerkelijke gemeente is het ook een pré voor het behoud van de ANBI-status.

Deze rapportage is tevens een instrument dat bij fusie van kerkelijke gemeenten behulpzaam kan zijn bij het besluit welke gebouwen dienen te worden behouden, dan wel afgestoten. Deze problematiek is

uiteraard ook van toepassing wanneer bij een krimpende gemeente één of meerdere kerkgebouwen moeten worden afgestoten. De SBKG MON geeft enkel de technische toestand van de gebouwen weer, zij spreekt geen oordeel uit over welk gebouw moet worden afgestoten. Dat is voorbehouden aan de plaatselijke kerkelijke gemeente. Kortom, een dergelijk rapport geeft meer transparantie en is waardevol voor de besluitvorming.

Waverveen, hervormde kerk

LANDELIJK EN PROVINCIAAL OVERLEG:

Met de SBKG Zuid-Nederland is nog steeds de afspraak van kracht dat zij in geval van nood tijdelijk door het bouw bureau van de SBKG MON zullen worden bijgestaan, met dien verstande dat dit alleen geldt voor de Provincie Noord-Brabant en het noordelijk deel van de Provincie Limburg. De Provincie Zeeland ligt te ver weg van ons eigen werkgebied, evenals het zuiden van Limburg. Eigenlijk zou er één of meerdere deskundige contactpersonen in de gebieden van Zuid-Nederland moeten zijn die de eerste contacten kunnen leggen en onderhouden.

Meer informatie is te vinden op onze website: www.SBKG.nl. Op deze site kan worden doorgelinkt naar andere partijen op het kerkelijk erf.

3. BESTUUR EN MEDEWERKERS

Per 1 januari 2025 bestaat het bestuur uit de volgende, onbezoldigde, leden:

A.B.L. de Jonge	1 ^e voorzitter
E. Kooiker	2 ^e voorzitter
K. van der Kamp	1 ^e secretaris
P.A. van den Bogerd	2 ^e secretaris
A.J. van Efferen	1 ^e penningmeester
R.B. Vrieselaar	2 ^e penningmeester
P.G. Doolaard	lid
H. Nijland	lid
M. Paters-Schilder	lid
C. van Ramshorst	lid
B.L. Verwoerd	lid

De bestuursleden ontvangen geen honorarium; wel kunnen zij voor kosten die gemaakt zijn in verband met hun bestuursfunctie, op basis van declaratie, een vergoeding ontvangen.

BESTUURSVERGADERINGEN:

Het bestuur kwam in 2024 zes keer bijeen. Het nam o.a. besluiten over de SIM-aanvragen en besprak de financiële stand van zaken, alsmede de voortgang van de diverse projecten.

Het bestuur komt gewoonlijk bijeen in verenigingsgebouw “Het Hoogepad” van de hervormde gemeente Beekbergen. Dit jaar kwam het bestuur bovendien bijeen in het kerkgebouw “De Ark” van de protestantse gemeente te Dronten. Daarnaast bezocht het bestuur de Sint Stevenskerk in Nijmegen en kregen daar een prachtige rondleiding, waarna de bestuursvergadering ter afsluiting volgde.

Onder verantwoordelijkheid van het bestuur verscheen driemaal een Nieuwsbrief.

De beide bouwkundig adviseurs, de heer Gert Tutert en mevrouw Marcia Mulder hielden kantoor aan huis. Zij stemden de werkzaamheden onderling af. De heer Herman Bron verrichtte incidenteel nog werkzaamheden voor de stichting.

In het verslagjaar zijn met de volgende eigenaren van kerkelijke gebouwen plannen gemaakt, gesprekken gevoerd en adviezen verstrekt:

In Flevoland:

Urk Hg ‘Kerkje aan de Zee’

In Overijssel:

Bathmen Pg	Diepenveen Pg	Losser Pg	Steenwijk DG
Blankenham Pg	Enschede NGK	Mastenbroek Hg	Steenwijk Pg
Blokzijl DG	‘Lasonderkerk’	Oldemarkt Hg	Steenwijkerwold Pg
Blokzijl Pg	Giethoorn DG	+Paasloo Hg	Tubbergen Pg
Borne DG	Vermaning	Olst Pg	Wanneperveen Pg
Borne Hg	Giethoorn DG	Ootmarsum Pg	Wijhe Pg
Dalfsen Pg	pastorie	Oud-Avereest Pg	Zwartsluis GK
De Krim Pg	Giethoorn Pg	Raalte Pg	Zwartsluis Hg
Den Ham Hg	Heino Hg	‘Plaskerk’	Zwolle ‘Eglise
Denekamp Pg	Hellendoorn Pg	Raalte Pg toren	Wallone’
Deventer	Kampen ELg	‘Plaskerk’	
‘Lebuinuskkerk’	Kuinre Pg	Rijssen Hg	

Amersfoort Pg, Bergkerk

In Gelderland:

Aalst Hg	Harderwijk Hg	Nijmegen Pg (Hees)	Veessen Hg
Angerlo Pg	‘Grote Kerk’	Oene Hg	Voorst Pg
Barneveld Hg	Harderwijk Hg	Oldebroek Hg	Vorchten Hg
Beekbergen Hg kerk	‘Wheme’	Ophemert Pg	Warnsveld Pg
Beekbergen Hg	Harderwijk Pg	Poederoijen Hg	Westervoort Pg
pastorie	‘Plantagekerk’	Randwijk Hg	Wichmond Pg
Borculo Pg	Hedel Hg	Rumpt Hg	Wilp Pg
Brakel Hg	Heesselt Pg	Ruurlo Pg	Winterswijk DG
Buurmalsen Hg	Hoevelaken Hg	Silvolde Pg	Winterswijk Pg
Deil Pg	kerktoren	Terborg Pg	‘Jacobskerk’
+Enspijk Pg	IJzendoorn Hg	Tricht Pg	Winterswijk
Echteld Pg	Loenen Pg	Varik Pg	Synagoge
Eibergen Pg	Meteren Hg		Zevenaar Pg
Gendringen Pg	Nijkerk Hg		

In Utrecht: geen contacten in 2024

Bijdrage bouwkundige

Per 1 oktober 2024 ben ik, Marcia Mulder, gestart bij de SBKG-MON. Hartelijk ben ik ontvangen in Giethoorn bij de Doopsgezinde Vermaning en vervolgens in Buurmalsen, Varik, Enspijk, Deil, Ophemert, Oldemarkt en Paasloo. Veelal kerken waar vóór 30 maart 2025 SIM-subsidie (SIM is Subsidie Instandhouding Monumenten) wordt aangevraagd. Bij alle kerken heb ik mensen ontmoet die zich vol overgave inzetten voor het onderhoud en elk detail van hun kerk kennen. Als architect ben ik verrast door de bijzondere muurschilderingen, de interieurs in het algemeen en met name het ensemble van kerk met de omgeving, kerkmuren, begraafplaatsen, de oude bomen en de omliggende bebouwing als de specifieke verhouding van toren, schip en koor die bij elke kerk anders zijn.

Nu lees ik in vorige jaarverslagen indrukwekkende verhalen over specialistische restauraties, zelf zou ik willen beginnen met een klein detail. Eind november was ik voor de 2^e keer in Buurmalsen, om te kijken naar het uit te voeren voegwerk aan de buitenzijde van

de kerkmuur in de komende jaren. Wederom werd ik hartelijk ontvangen door Dick van Maaswaal en hij liet me terloops zijn oplossing zien voor de klemmende kerkdeur. Dit is geen simpel scharnier wat bijgesteld kan worden maar een duimgeheng, een smeedijzeren duim die in het kozijnhout geslagen is en een strip met ring aan de deur. De kerkdeur met strip kan niet simpel van de duim gehaald worden en aan een dergelijke duim kan niet veel gesteld worden. Dus maakt Dick gebruik van de kennis die hij vroeger op de boerderij al geleerd heeft. Hij brengt rondom een koperdraad aan, koper is een zacht materiaal en kan tussen geheng en duim komen waardoor de deur enkele millimeters hoger komt en niet meer klemt. Dank aan Dick van Maaswaal voor het delen van zijn kennis.

NIEUWSBRIEF:

In de maanden mei, juni en oktober 2024 is er een Nieuwsbrief uitgegaan met actuele onderwerpen en enige verslaggeving, uiteraard met zo veel mogelijk relevante informatie voor bestuurders en beheerders van (al of niet monumentale) kerkelijke gebouwen.

4. FINANCIËEL

FINANCIËN:

De financiële verantwoording over 2024 wordt nog binnen het bestuur besproken. Na controle door twee onafhankelijke, financieel deskundigen wordt de jaarrekening 2024 ter informatie aan de VKB te Dordrecht verzonden en wordt de jaarrekening vertaald naar de AMBI-versie en op de website van de Stichting gepubliceerd.

ANBI:

Bij beschikking van 11 april 2018 is de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen in Midden- en Oost Nederland door de Belastingdienst aangemerkt als “Culturele Algemeen Nut Beogende Instelling” (Culturele ANBI) in de zin van de Wet Inkomstenbelasting 2001. Een gift aan een ANBI-instelling mag u aftrekken in uw aangifte inkomstenbelasting.

DONATEURS:

Graag verwelkomen wij nieuwe donateurs voor SBKG Midden-en Midden Nederland. Het donateurschap bedraagt € 50,-- per jaar per kerkelijke gemeente.

Vanuit ons nieuwe werkgebied, de Provincie Utrecht, hebben wij een goede respons gekregen op ons verzoek om donateur van de SBKG-MON te worden. Hartelijk daarvoor.

Per 31 december 2024 bedroeg het aantal gemeenten die de laatste jaren donatie betaalden 192. Het zijn de kerkbesturen van de volgende gemeenten:

PKN (Hervormde gemeente):

Aalst	Hasselt 'Grote of	Kesteren	Renswoude
Achterberg	Stephanus Kerk'	Kockengen	Rijssen
Acquoy	Hasselt 'De Baak'	Kootwijk-	Schalkwijk en
Asperen	Hedel	Kootwijkerbroek	't Goy
Baambrugge	Heerde 'Julianakerk'	Lage Vuursche	Schoonrewoerd
Baarn 'Calvinkerk'	Hei- en Boeicop	Langbroek (Neder-)	Spankeren/Laag-
Barneveld	Hierden	Leersum	Soeren/Dieren N.O.
Benschop	Hoevelaken,	Lexmond	Tuil
Brakel	Stoutenburg en	Lopikerkapel	Urk 'De Ark'
Bruchem	Achterveld	Mastenbroek	Veenendaal
Bunschoten	Holten	Nieuwegein Z.	Vollenhove
Daarle	IJsselmuiden en	(Vreeswijk)	Waardenburg-
Den Ham	Grafhorst	Nieuwer ter Aa	Neerijnen
Elst (Utr.)	IJsselstein	Nijkerk 'Grote Kerk'	Welsum
Enter	Jaarsveld	Oene	Westbroek e.o.
Ermelo	Kampen	Oldemarkt-Paasloo	Wilnis
Everdingen	Kamperveen	Ommeren	Wilsum
Geldermalsen	Kedichem	Opijnen	Windesheim
Hagestein-Hoef en	Kerkwijk,	Overdinkel	Woerden
Haag	Delwijnen en	Polsbroek en Vlist	Zalk en Veecaten
Harmelen	Nederhemert	Putten	Zwartsluis

PKN (Gereformeerde kerk):

Asperen	Eemdijk	Loenen aan de Vecht	Wilnis
Bunschoten-	'Vaartkerk'		Woerden-Zegveld
Spakenburg	Hasselt 'Ichtuskerk'	Vollenhove	

Markelo Pg, Martinuskerk.
Het interieur wordt vervangen door een inrichting die voldoet aan de wensen van de huidige generatie.

PKN (Protestantse gemeente):

Almelo	De Glind en	Laren-Eemnes	Ruurlo-Barchem
Almen	Achterveld	Lemele en Archem	Soest
Amerongen-	De Krim	'Ichtuskerk'	Soesterberg
Overberg	Delden	Lent-Oosterhout-	Steenwijk
Amersfoort	Denekamp	Ressen	Steenwijkerwold
Angerlo-Doesburg	Deventer	Lossen	Swifterbant
Apeldoorn	Diepenheim	Lutten, Slagharen en	Tiel
Austerlitz 'De	Driebergen-	Schuinesloot	Tricht
Hoeksteen'	Rijssenburg	Maarn-Maarsbergen	Tubbergen
Baarn 'Paaskerk'	Dronten	Maarsse	Utrecht
Bathmen-	Echteld	Maartensdijk-	Varik en Heesselt
Okkenbroek	Eerbeek	Hollandse Rading	Veenendaal
Bemmel	Elst (Gld.)	Markelo	'Petrakerk'
Benschop	Enschede	Mijdrecht	Vinkeveen en
Beusichem-	Giethoorn	Nieuwegein N.	Waverveen
Zoelmond	Glanerbrug	(Jutfaas)	Vorden
Blankenham	Goor	Nieuwleusen	Vreeland
Bilthoven	Gramsbergen	Nijverdal	Wanneperveen /
Blokzijl-	Haaksbergen-Buurse	Odijk	Belt-Schutsloot
Scheerwolde	Hall en Voorstonden	Oldenzaal	Warnsveld/Leesten
Borne	Hardenberg-Heemse	Olst	Weerselo
Bredevoort	Harderwijk	Oosterbeek-	Wesep
Breukelen	Heino	Wolfheze	West Maas en Waal
Colmschate-	Hengelo (Ov.)	Ootmarsum	Wijhe
Schalkhaar	Hoevelaken	Ophemert en	Willemsoord-
Cothen	'De Eshof'	Zennewijnen	Peperga/Blesdijke
Dalfsen	Horssen	Oud-Avereest/	Zeist
De Bilt	IJsselstein	Balkbrug	Zevenaar
Dedemsvaart	'Ontmoetingskerk'	Raalte	Zoelen
Deil en Enspijk	Klarenbeek, Voorst	Rossum-Heere-	Zwolle
De Bilt	en Wilp	waarden-Hurwenen	
	Kuinre	Rutten	

PKN (Evangelisch Lutherse gemeente):

Utrecht-Zeist e.o.

Leerdam

Woerden

PKN (Waalse gemeente):

Utrecht 'Pieterskerk'

Hersteld Hervormde gemeente:

Nederhemert

Nieuwaal

Doopsgezind:

Blokzijl

Borne

Giethoorn

Diversen:

'Johanneskerk' te
Amersfoort

'Koningskerk' te
Deventer

Steenwijk DG, vermaning

MARANATHAKERK TE DEVENTER:

In 1992 werden de deuren geopend van de Maranathakerk in Deventer, een bijzondere Molukse kerk. Het ontwerp is van het beroemde echtpaar Aldo en Hannie van Eyck. Het interieur is schitterend maar overigens verkeert het gebouw in zeer slechte staat van onderhoud. Dit gebouw maakt onderdeel uit van het Grootste Museum van Nederland. Het bestuur besloot in afwachting van het verkrijgen van de status van rijksmonument een aantal uren ter waarde van € 20.000,00 beschikbaar te stellen ter ondersteuning van de stichting Bersama Untuk Maranatha.

Vorchten, hervormde kerk

VLEERMUIZEN OP (KERK)ZOLDERS

Grote zolders van oude gebouwen zoals kerken, abdijen en kastelen, zijn een geliefde (zomer)verblijfplaats van vleermuizen. Ze hebben veel meer invliegmogelijkheden en meer spleten om in weg te kruipen dan zolders van moderne woningen. Het voordeel van grote zolders is ook dat ze meer mogelijkheden hebben voor temperatuurregulatie dan kleine ruimtes. Het is belangrijk om op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van vleermuizen, hiermee rekening te houden bij het beheer van de (kerk)zolder en bij twijfel een deskundige te raadplegen. Vleermuizen zijn immers beschermde diersoorten. Het is niet alleen verboden om ze te bejagen, te vangen, in gevangenschap te houden of te doden, maar ook om hun woon- of schuilplaatsen te beschadigen of te verstoren. Het zijn bovendien nuttige dieren die o.a. insecten eten die hout aantasten. Ze helpen dus mee het hout beschermen en het erfgoed in stand te houden. Door werken worden geregeld kolonies (onbedoeld) verstoord op cruciale momenten in hun levenscyclus of worden zolders afgesloten voor vleermuizen (terwijl men eigenlijk enkel de duiven of kauwen wilde weren). Ook de vele herbestemmingsplannen kunnen een erg grote impact hebben op het voortbestaan van enkele vleermuizensoorten in Nederland.

Het waarnemen van uitwerpselen: Dit zijn kleine, langwerpige keuteltjes. Als je ze plat wrijft tussen je vingers brokkelen ze uiteen in fijne insectenfragmenten. Verwar vleermuiskeutels niet met muizenuitwerpselen. Ze lijken op elkaar, maar muizenkeutels zijn ofwel steenhard (oud) of mals en kleverig (vers).

Scherp het gebouw wel af tegen duiven en kauwen. Ze veroorzaken schade en verstoren ook vleermuizen. Zorg ervoor dat de zolder toegankelijk blijft voor vleermuizen (openingen max 5,5 cm hoogte). Gebruik geen hexagonaal kippengaas (daarin raken vleermuizen snel verstrikt), maar fijnmazige netten, of waar mogelijk/toegelaten een stevig inoxrooster met vierkante mazen van 4x4 cm. Dit is een duurzaam alternatief dat ook de grotere ongewenste gasten, zoals marters, weert.

Verjaag vleermuizen niet uit de kapconstructie. Je wilt ze namelijk niet in de kerk zelf hebben. Urine en uitwerpselen tasten namelijk meubilair, orgelpijpen en bijvoorbeeld de liggende bijbel aan.

Vuren, gereformeerde kerk
'De Morgenster'

ALGEMENE GEGEVENS VAN DE STICHTING:

Statutaire naam: Stichting Behoud Kerkelijk Gebouwen in Midden- en Oost Nederland
Publieksnaam: SBKG Midden- en Oost Nederland (SBKG MON)
Internetadres: www.sbkg.nl

NADERE INFORMATIE IS TE VERKRIJGEN BIJ:

Bouwkundig adres SBKG Midden- en Oost Nederland:

Ter Stegestraat 4
8121 XC Olst
tel: 06.1106.0365
e-mail : info@sbkg.nl
internet : www.sbkg.nl

Onze medewerkers:

Mevr. ir. M. Mulder (Marcia)
telefoon : 06.1106.0365
e-mail : m.mulder@sbkg.nl

Dhr. G.F. Tutert (Gert)
telefoon : 06.2112.4310
e-mail : g.tutert@sbkg.nl

Zuilichem, februari 2025

